

Kirjallisuutta

På riktig kurs? Ett debattthefte om arbeidsformer, rekruttering og målgrupper i voksenopplaeringa. Norsk voksenpedagogisk institutt. Trondheim 1982 (2.p.). 46 s.

Norjan aikuispedagoginen instituutti on julkaissut pienhkön aineiston tarkoituksestaan virittää keskustelua aikuisopetuksen kehittämiseksi erityisesti kurssien järjestäjien työn parantamiseksi. Vaikka kirjasen otsikko ja sisällysluettelo puhuvat kurssimuotoisesta opintotoiminnasta ei tätä ”kurssia” missään vaiheessa määritellä tai rajata tietynlaiseksi. Kirjasen sisältö liikkuu niin yleisellä tasolla, että kyseessä voi todella olla mikä kurssi tahansa, oikeastaan mikä aikuisopintomuoto tahansa, jossa on jokin järjestävä organisaatio ja johon haudutaan vapaaehtoisesti eli rekrytoinnista ja sen kohdentamisesta voidaan puhua. Keskeisenä juonteena kirjasen läpi kulkee pohdinta siitä, miten me nykyisin työskentelemme ja ketä me tavoitamme vs. mitä voimme tehdä työtämme parantaaksemme ja miten tavoittaisimme uusia ryhmiä.

Pyrkimyksenä kirjassa on ollut sillan rakentaminen aikuiskasvatustyön käytännön ja tutkimuksen välille, havainnollisen aineiston rakentaminen siitä, miten tietyt yleiset tutkimustulokset osataan ottaa käytännön kurssi-suunnittelussa huomioon, mitä tutkimus käytännölle antaa.

Kirjasen alkupuoli esittelee tutkittua tietoa siitä, ketkä kursseille osallistuvat ja mistä syystä, kuka kursseja järjestää ja mitä valtio aikuiskasvatukseen satsaa. Kirjan alkupuoli on siis yleisluontoista taustatietojen antamista. Näihin perustietoihin on sitten liitetty aktivoivia kysymyksiä ja väitteitä, joilla lukija yritetään saada pohtimaan oman organisaationsa panosta kes-

kivertotulosten muodostumiseen. Siis keskiverto on tuollainen... entäs meillä — järjestämmekö ammattikursseja miehille vai keskustelukursseja naisille vai toimimme kenties akanvirtana valtavirtaan vastaan jne.

Neljän ensimmäisen luvun antama yleiskuvan jälkeen päästään sitten itse asiaan — ainakin tällainen kuva minulle muodostui — niihin tekijöiden omiin ideoihin, joista he keskustelua haluavat virittää. Lähtökohtana on, että vuositain miljoona norjalaista osallistuu yhdelle tai useammalle kurssille, mutta on toinen miljoona niitä norjalaisia, jotka haluaisivat osallistua, mutta eivät sitä tee. Heillä on ympäristöstä löytyviä tai omaan itseensä ”sisäänrakennettuja” esteitä, molemmissa tapauksissa ne voivat olla käytännöllisiä ehkä fyysisiäkin tai arvostuksiin, normeihin ym. ei havaittavaan liittyviä esteitä. Osa näistä esteistä on aikuisopintojen järjestäjien vaikutuspiirissä, he voivat esteitä poistaa tai heikentää. Siispä mitä järjestäjät voivat tehdä? Kirjassa osoitetaan kaksi puolta esteiden raivaustyössä: kursien muodon ja sisällön kehittäminen sekä osanottajien parempi rekrytointi kurssille.

Kurssien kehittämässä ”ohjeena” on saada järjestäjän omaleimaisuus paremmin näkyviin, tekijöiden mielestä syytä olisi vähentää yleisluontoisia kursseja ja huolehtia paremmin kurssia järjestävän kansalaisjärjestön profiiliin näkymisestä. Järjestävän organisaation omaleimaisuus, tavoitteet ja ideologia tulisi olla lähtökohtana kohderyhmien ja rekrytointimenetelmien valinnassa.

Nykyistä tiedottamista ja rekrytointia luonnehditaan liian yleiseksi ja kohteettomaksi. Tiedotus on suunnattava selvästi kurssin päämäärän mukaisesti tietyille ryhmäl-

le ja tämän ryhmän ominaispiirteet ja toimintaympäristöt (jotka siis on selvitettävä alkuvaiheessa) määräävät sen minkä väylien ja välineiden kautta tieto välitetään ja miten. Tavoitteena ei ole vain saada osallistujia kurssille, vaan löytää niitä, joille kurssi on relevantti.

Kirjasen lopussa — hyvin suppeana viittauksena — heitetään esille kurssilaisten osallistuminen suunnitteluun, puhutaan opiskelun yhteydestä kurssilaisen arkipäivään ja lähiympäristöön, mutta nämä kysymykset sivuutetaan vain sanojen esiinmarssittamisella. ”Vanhan” kansansivistysajattelun ihanteiden kaipuuseen kirjanen päättyy.

Keveyhköksi jäi aineiston anti, pienihän se oli kooltaan-kin ja aihealueeltaan, mutta syvälle se ei luodannut missään kohdin. Kirja oli rakennettu muutaman ajatuksen ympärille ja nämäkin ajatukset tuntuivat hieman taaksepääneiltä. Myönnetään, että keskustelunvirittäjänä se voi toimia ja pohjana organisaation työn pohdinnalle, mutta yksittäiselle lukijalle se ei oikein haasteita tarjoa. Kurssiin opetus- ja oppimistahtumana ei viitata ja kurssin ”sisälle” ei mennä lainkaan, puhe on todella järjestävän organisaation tiedotuksen kohdentamisen ja sanoman perillemenon parantamisesta.

Maikki Kaajakari